

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för branscher och industri

Stockholm
2023-04-28

Ert dnr
KN2023/02645

Vårt dnr
2023/036

EU-kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial- European Critical Raw Materials Act

Näringslivets Regelnämnd (NNR) har tagit del av det aktuella förslaget och önskar lämna följande synpunkter.

NNR vill inledningsvis påpeka att det är av stor vikt att Regeringskansliet ser till att aktuella remisser finns med på sändlistan och skickas ut till samtliga näringslivsorganisationer och branscher som kan komma att beröras av dessa. Så har tyvärr inte skett i detta fall. Två av NNRs medlemmar, Sveriges bergmaterialindustri (SBMI) och Byggföretagen, och enligt uppgift från dem även andra inom samhällsbyggnadssektorn, har inte funnits med på sändlistan vilket är anmärkningsvärt med tanke på att tillgången av strategiska material och insatsvaror är betydelsefulla för samhällsviktig infrastruktur och funktioner vid eventuella kriser och i händelse av krig.

Tyvärr är det ingen ny erfarenhet att Regeringskansliet missat att ta med någon eller några viktiga näringslivs- eller branschorganisationer på remisslistan. NNR noterar att det har återkommande hänt. Följden kan bli att beslutsfattarna missar viktig input om bl a förslagets utformning och konsekvenser. För att undvika att tidigare erfarenheter av att remissvaren från dem som inkommit med remissvar trots att de initialt inte funnits med på sändlistan inte heller publiceras av Regeringskansliet på regeringen.se uppmanar NNR att Klimat- och näringslivsdepartementet publicerar samtliga remissvar kring detta ärende inkl. från dem som inte funnits med på den initiala sändlistan.

En rekommendation är också att Klimat- och Näringslivsdepartementet, liksom också har uttryckts av OECD, kompletterar de viktiga remissutskicken med en samlad webbplats där alla remisser och remissvar kan återfinnas, inklusive aktuella förslag och konsultationer på EU-nivå, samt allt övrigt regelförbättringsarbete.¹

Övergripande kommentarer

NNR ser positivt på kommissionens ambition att stärka näringslivets tillgång på kritiska och strategiska råmaterial i EU. Vi är dock tveksamma till det selektiva anslaget och föreslår utredning och övervägande av breda åtgärder som kan undanröja hinder för hela värdekedjan. Ambitionen och fokus för arbetet bör också vara att åstadkomma effektiva tillståndsprocesser för alla ärenden på såväl EU som nationell nivå.

---

¹ Se förslag 21. i [NNRs-forslag-for-effektivare-foretagsregler.pdf](#)

Effektiva regelverk och tillståndsprocesser måste åstadkommas

NNR finner att målsättningen måste vara att åstadkomma effektiva och konkurrenskraftiga regelverk som är flexibla och teknikneutrala i sin utformning och lämnar utrymme för tekniska innovationer. Det är också av vikt att genomförande av EU-direktiv sker på ett likartat sätt i de olika medlemsstaterna och att tillämpningen av EU-förordningar blir enhetlig. Det måste också åstadkommas effektiva tillståndsprocesser generellt för alla delar av värdekedjan. Vid övervägande av ny reglering måste en noggrann analys göras av om den verkligen är nödvändig. Olika alternativa lösningar för att lösa ett problem behöver också analyseras och övervägas. Eventuella överlappningar med andra regelverk måste identifieras och undvikas.

Specifika synpunkter

Listor över strategiska och kritiska råmaterial

Kommissionen presenterar i Annex I, avsnitt 1 och Annex 2, avsnitt 1 vilka råmaterial man anser ska betraktas som strategiska respektive kritiska. Kommissionens förslås ges bemyndigande att anta delegerade akter för att uppdatera dessa listor utifrån vad som anges kring detta i artikel 36. En utvärdering och ev. uppdatering förslås ske fyra år efter ikraftträdandet och därefter vart fjärde år.

Enligt uppgift från Byggföretagen och Sveriges bergmaterialindustrier saknas på listan över strategiska råmaterial viktiga material som är av stor vikt för samhällsviktig infrastruktur såsom kalksten och bergmaterial.

För att säkerställa att listorna uppfyller sitt syfte och fångar in de snabba förändringar som kan ske på marknaden vad gäller tillgång och efterfrågan av de råmaterial som finns på listorna och andra råmaterial bör en omprövning av listorna ske oftare än vart fjärde år. Det är också viktigt att näringslivet ges insikt i och involveras i uppdateringen av arbetet som förslås ske genom delegerade akter. NNR finner dock att det är oklart hur det senare ska ske då det i artikel 36 punkt 4. refereras till att samråd med medlemsstaternas experter ska äga rum efter det samråd som ska ske enligt artikel 14. Vad vi kan se verkar dock denna hänvisning felaktig då fokus för artikel 14 är något helt annat.

Utöver ovanstående vill NNR påpeka vikten av att material som inte finns med på listorna missgynnas.

Strategiska projekt

NNR finner det inte visat att förslaget om att särbehandla och skapa snabbspår för vissa av kommissionen (med beaktande av åsikt av den s k Critical Raw Materials Board) utvalda strategiska projekt är det mest effektiva alternativet då risken finns att det kan leda till undanträngning av andra för samhället viktiga projekt och därmed till en snedvridning av konkurrensen. Det är heller inte säkert att de projekt som väljs ut är de som är av störst behov av stöttning i form av koordinering av finansiering och snabbare tillståndsprocesser. Ansökan om att bli ett strategiskt projekt är också förenat med ökade administrativa kostnader, se mer nedan.

Enligt NNR borde med anledning av ovanstående tveksamheter alternativet att ge samma främjandeåtgärder och villkor för alla typer av verksamhetsprojekt som hanterar strategiska råmaterial, och att det sedan överlämnas till marknaden, närmare analyseras och övervägas.

Tillståndsprocesser

NNR välkomnar ambitionen att åstadkomma effektivare och snabbare tillståndsprocesser. Vi finner dock att målsättningen måste vara att åstadkomma effektivare tillståndsprocesser generellt snarare än att som i nu aktuellt förslag från kommissionen, CRMA, försöka skapa snabbspår och snabbare tillståndsprocesser för vissa strategiska projekt. Det finns annars en risk att miljö tillstånd för andra branscher och andra för samhället viktiga projekt får stå tillbaka och i stället får möta längre tillståndsprocesser. En viktig aspekt att beakta när man diskuterar åtgärder för att åstadkomma mer effektiva tillståndsprocesser är också att det behöver finnas tillräcklig kompetens och resurser på ansvariga myndigheter i medlemsländerna, inte minst i Sverige. Med de två parallella system som riskerar att uppstå med förslaget om att dela upp projekt i strategiska och icke strategiska finns enligt uppgift från NNRs medlemmar frågetecken kring om Sverige kommer att ha tillräckligt med kompetent personal för att hantera detta.

Frågetecken finns också kring de bortre tidsgränser som presenteras. NNR finner att syftet med de fasta bortre tidsgränser som presenteras om att detta ska leda till ökad effektivitet av de nationella myndigheternas handläggning naturligtvis vore positivt. Enligt uppgift från en av NNRs medlemmar, Svenskt Näringsliv, som har stor erfarenhet på detta område, är dock huvudproblemet snarare de materiella kraven i de bakomliggande direktiven för tillståndsprovningarna. De föreslagna tidsgränserna upplevs också optimistiska i jämförelse med den tid som tas i anspråk i nuvarande svenska tillståndsprocesser, inte minst om den kommunala planprocessen ska inrymmas. Alltför korta tidsgränser kan leda till att myndigheter, till följd av tidsbrist att utreda ansökningar tillräckligt, kan komma att avslå ansökningar för att uppnå de tidsgränser som satts upp.² Enligt uppgift från en annan medlem, Teknikföretagen ”kan de föreslagna tidsramarna behöva justeras utifrån olika förutsättningar för olika branscher, om det handlar om nyetablering eller befintlig verksamhet etc.”

När det gäller andra delar av förslaget som berör tillståndsprocessen för miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) finner vi att det är positivt att den nationella behöriga myndigheten tillsammans med sökanden och andra myndigheter ska ta fram en detaljerad plan för tillståndsprocessen (artikel 10(6)). Positivt är också de förtydliganden som anges i artikel 11 om att myndigheten behöver ange den detaljgrad och omfattning som efterfrågas beträffande en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) samt ambitionen att införa en tidsram för godkännande av en MKB.

NNR vill uppmuntra regeringen att se kommissionens ansats i detta ärende och kring den sk netto noll industriförordningen som ett utmärkt tillfälle att åstadkomma en generell reform av de svenska tillståndsprocesserna så att dessa blir mer effektiva och snabbas upp för alla ärenden. Vi hänvisar också i denna del till de förslag som NNRs medlemmar lämnat som berör detta område och som NNR sammanställt i rapporten Näringslivets förslag till regelförbättringar i Sverige år 2022-2026.³

Administrativa kostnader

NNR noterar att ökade administrativa kostnader kommer att uppstå för företag av förslaget till följd av bl a ansökan om att bli ett strategiskt projekt, insamling av uppgifter från företagen

---

² [Remiss i ärende KN2023/02645: EU-kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial- European Critical Raw Materials Act \(CRMA\) \(svensknäringsliv.se\)](#)

³ [Näringslivets-forslag-till-regelforbattningar-i-Sverige-ar-2022-2026.pdf \(nnr.se\)](#)

genom enkäter och av kartläggning och stresstests som ska rapporteras till företagets styrelse. En s k "environmental footprint declaration" ska också upprättas av dem som placerar kritiska råmaterial på marknaden och för vilka kommissionen genom en delegerad akt har antagit beräknings- och verifieringsregler enligt artikel 30 punkt 1.

Det anges vidare i förslaget under rubriken Regulatory fitness and simplification (s.12) att de administrativa kostnaderna för företag till följd av förordningen är begränsade. NNR ifrågasätter detta påstående och finner att det inte är underbyggt.

Ett tydligt exempel på det är att kommissionen i såväl förslaget som i konsekvensbedömningen uttrycker att de kostnader som kommer att uppstå till följd av den administration för ansökan om att ett råmaterialprojekt ska utses till ett strategiskt projekt kommer att uppvägas av de vinster som kommer att uppstå för dessa projekt i form av snabbare tillståndsprocesser. NNR kan dock konstatera att det inte gjorts någon ansats till att kvantifiera dessa vinster då det i konsekvensbedömningen endast anges att "...det inte är möjligt att kvantifiera dessa fördelar då de varierar från MS till MS och företag till företag."

Övervakning och stresstest

Det föreslås i artikel 19 att kommissionen ska övervaka risker, utifrån bland annat handelsflöden, tillgång, efterfrågan och produktionskapacitet, och tillsammans med nationella myndigheter ska genomföra stresstester av värdekedjor för strategiska råmaterial. Stresstesterna ska bestå av en analys av eventuella sårbarheter och vilken påverkan möjliga störningar i försörjningskedjan kan få. I syfte att samla information till grund för dessa stresstester föreslås medlemsstaterna identifiera nyckelmarknadsaktörer längs med värdekedjan för kritiska råmaterial inom medlemsstaten och övervaka deras aktiviteter genom regelbundna enkäter (artikel 20).

NNR finner att omfattningen på de uppgifter som enkäterna ska omfatta är alltför omfattande och behöver begränsas till endast sådant som är absolut nödvändigt. Vi vill också peka på vikten av att såväl frekvensen som mängden uppgifter hålls så låg som möjligt. Förtydliganden behövs enligt uppgift också kring medlemsstaternas identifiering av så kallade nyckelaktörer. Det är också mycket viktigt att affärshemligheter och immateriella rättigheter respekteras och skyddas. För att inte svenska företag ska belastas av högre uppgiftslämnande och administration än sina konkurrenter i andra EU-medlemsstater behöver en harmoniserad tillämpning tillses. För att undvika detta rekommenderar vi att Sverige har en dialog om tillämpningen med andra medlemsstater.

Utöver ovanstående ska medlemsstaterna identifiera stora företag som tillverkar strategisk teknik och som använder strategiska råmaterial. I artikel 23 föreslås att dessa företag varannat år ska granska sina leveranskedjor och utföra stresstester av sina värdekedjor för strategiska råmaterial.

Vi finner att förslaget helt förbiser det faktum att leveranssäkerhet är en mycket viktig fråga för företagen och att företagen har ett eget intresse att säkerställa sina behov av råmaterial och komponenter. Enligt NNR är nödvändigheten med det som föreslås i denna del inte visat. Vi ställer oss också frågande till dessa krav då efterlevnad av kraven inte kommer att kunna följas upp med tanke på den för företagen känsliga information som stresstestet kommer att generera och som endast kommer att presenteras för företagets styrelse.

Delegerade akter

Kommissionen föreslås i olika artiklar i förordningen (artikel 3(2), artikel 4(2), artikel 5(2), artikel 27(12), artikel 28(2) och artikel 30(1) och (5)) ges bemyndiganden att ta fram och anta delegerade akter. Genom detta föreslås bl a att kommissionen genom delegerade akter ska kunna uppdatera listorna på strategiska- och kritiska råmaterial. Kommissionen föreslås också ges mandat att ta fram och etablera regler för beräkning och verifiering kopplad till processen för ”Recycled content of permanent magnets” och av det s k miljömässiga fotavtrycket (environmental footprint) av olika kritiska råmaterial som ska användas av dem som enligt artikel 30(5) har krav på sig att tillgängliggöra en ”environmental footprint declaration”.

NNR finner det av stor vikt att näringslivet ges möjlighet till insyn och delaktighet i framtagandet av delegerade akter. Rådet och parlamentet bör genomföra en noggrann analys innan bemyndigande ges till kommissionen att ta fram och anta delegerade akter för att undvika att frågor som är av politisk karaktär och som kan få betydande effekter för näringslivet delegeras. NNR vill uppmärksamma om att en sådan problematik kan finnas i den delegation som föreslås till kommissionen om att bl a kunna besluta om olika klasser för miljöavtryck då dessa kan ha betydande effekter för handel och marknaden.

För ytterligare beskrivning av näringslivets erfarenheter och upplevd problematik kring processen kring delegerade akter, se de rekommendationer NNR och dess medlemmar lämnar för en förbättrad beslutsprocess kring delegerade akter och annan följdlagstiftning.⁴

European Critical Raw Materials Board

NNR noterar att näringslivet inte finns representerade i EU-kommissionens förslag till Critical Raw Material Board. NNR anser att transparens kring styrelsens arbete behöver säkerställas och att en dialog med näringslivet möjliggörs så att näringslivets kunskap och erfarenheter om hela värdekedjan tillvaratas.

Undvik överlappning med annan EU-lagstiftning

Det är viktigt att det säkerställs att förslaget tydligt avgränsas i förhållande till krav i annan redan befintlig EU-lagstiftning eller sådan som är under framtagande så att överlappning och dubbelreglering undviks. NNR finner att ytterligare arbete behövs för att säkerställa detta då kommissionens genomgång och analys i denna del är otillräcklig och risk för överlappning finns med ett antal filer, varav ett flertal fortfarande inte är färdigförhandlade. NNR hänvisar i denna del till det som lyfts fram av NNRs medlemmar i deras remissyttranden, t ex av Svenskt Näringsliv och Teknikföretagen.

Utvärdering

Det föreslås i artikel 46 att utvärdering ska ske 5 år efter förordningens ikraftträdande. Med tanke på de tveksamheter som föreligger anser NNR att regeringen behöver följa utvecklingen noga av införandet av detta regelverk. NNR föreslår också att en kommande utvärdering tittar på de hinder som finns med i existerande lagstiftning.

Christina Fors
Näringslivets Regelnämnd

---

⁴ [NNRs rekommendationer delegerade akter](#)